

τινὸς λέγεται ἡγουν εἶδους καὶ τὸ εἶδος". Τινὸς λέγεται ἡγουν γένους, τουτέστιν εἰσὶν ἀναφερόμενα πρὸς ἀλλήλα ὡς τὰ πρὸς τι· καὶ ἐπεὶ θάτερον τῶν ἀναφορικῶν οὐ δύναται γινώσκεισθαι ἄνευ τοῦ λοιποῦ, ἐν τῷ ὀρισμῷ τοῦ ἑτέρου ἡγουν τοῦ γένους τίθεται τὸ εἶδος, καὶ ἐν τῷ ὀρισμῷ τοῦ εἶδους τὸ γένος, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη ἐστὶ χρῆσθαι τῷ γένει καὶ τῷ εἶδει ἐν τοῖς ὀρισμοῖς ἀμφοτέρων.

Ταῦτα εἰπὼν, ἐκλέγεται τὸ εἶδος ἐν τῇ σημασίᾳ τῇ προκειμένῃ, καὶ πρῶτον μὲν ὀρίζεται τὸ ἐνταῦθα προκείμενον ἢ σκοπούμενον εἶδος τρισὶν ὀρισμοῖς· εἶτα παραβάλλει τούτους τοὺς ὀρισμοὺς πρὸς ἀλλήλους. Φησὶν οὖν εἶδος λέγεσθαι τὸ ταυτόμενον ὑπὸ τὸ γένος, ἡγουν τὴν δευτέραν ἐπί-
f. 40^r νοιαν τὴν ἐφαρμοζομένην τῷ | πράγματι, ὅπερ ὑπόκειται· ἑτέρῳ πράγματι, ἐφ' οὗ θεμελιεῖται ἢ τοῦ γένους ἐπίνοια. Ἐπι φησὶν εἶδος λέγεσθαι, οὗ τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. Ἐπι, εἶδος ἐστὶ τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενον. Παραβάλλει δὲ ταύτας τὰς ὑπογραφάς, λέγων τὴν ὑστέραν ἀρμόττειν τῷ εἰδικωτάτῳ μόνῳ, τὰς δὲ λοιπὰς δύο ἀρμόττειν καὶ τοῖς εἰδικωτάτοις καὶ τοῖς ὑπαλλή-
15 λοις· ἀρμόττει δὲ ἐκείνη τῷ εἰδικωτάτῳ μόνον, διότι ἐγκλείει πᾶν ὅπερ ἐστὶν οὐσιώδες τῷ εἶδει τῷ ἐνταῦθα ὀριζομένῳ.

Περὶ τὸ δεύτερον οὕτω προχωρεῖ· πρῶτον, τίθησι τὸν οἰκεῖον σκοπὸν, ὅτι βούλεται ἐξηγήσασθαι τὰ εἰρημένα προσεχῶς· δεύτερον, δείκνυσι πῶς ἐστὶ σαφές τὸ εἰρημένον ἐφ' ἐκάστης κατηγορίας· τρίτον, ἐν μιᾷ κατηγορίᾳ τοῦτο φανεροῖ τῇ τῆς οὐσίας. Διαιρεῖται δὲ καὶ τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον εἰς τρία· λέγει γὰρ καὶ καθόλου ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ εἰδικῶς ἐν τῷ τρίτῳ τί ἐστὶ τὸ γενικώτατον, καὶ τί τὸ εἰδικώτατον, καὶ τί τὸ ὑπάλληλον.

Περὶ τὸ τρίτον οὕτω προχωρεῖ· πρῶτον, φησὶν ὅτι τὰ μέσα διπλῆν ἔχουσι σχέσιν, τουτέστι διπλῆν ἀπόβλεψιν, μίαν μὲν πρὸς τὰ ἐπάνω, ὧν εἶδη λέγονται· ἑτέραν δὲ πρὸς τὰ κάτω, ὧν γένη εἰσὶν· τὰ δὲ ἄκρα μίαν ἔχει σχέσιν, οἷον τὸ τε γενικώτατον καὶ εἰδικώτατον· καὶ γὰρ καὶ τὸ γενικώτατον μίαν ἔχει τὴν πρὸς τὰ κάτω, καὶ τὸ εἰδικώτατον μίαν ἔχει
25 τὴν πρὸς τὰ ἐπάνω ὧν εἶδος λέγεται. Εἰ γὰρ καὶ πρὸς τὰ ἄτομα ἔχει σχέσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἔχει τῷ εἶδει· καὶ αὐτῶν γὰρ εἶδος λέγεται· ὥστε πανταχόθεν σκοποῦντι εἶδος μόνον ἐστίν, εἰ καὶ διαφόρως, ὅτι τῶν μὲν πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐπάνω λέγεται εἶδος ὡς περιεχόμενον ὑπ' αὐτῶν, τῶν δὲ ὑπ' αὐτὸ καὶ κάτω ὡς περιέχον αὐτά.

Εἶτα ὀρίζεται τί τὸ γενικώτατον δυσὶν ὀρισμοῖς, καὶ τί τὸ εἰδικώτατον τρισὶν· τοῖς δὲ μέσοις ὀνόματα τίθησι, μᾶλλον δὲ κείσθαι ὑπ' ἄλλων φησί· καλοῦσι γὰρ ταῦτα ὑπάλληλα γένη καὶ εἶδη, ἡγουν γένη ὑπὸ γένη, καὶ εἶδη ὑπὸ εἶδη· τοῦτο γὰρ βούλεται τὸ ὑπάλληλα. Εἶτα φανεροῖ τὸ

εἰρημένον παραδείγματι καὶ φησὶν ὅτι ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν γενεαλογιῶν λεγομένων ἡγουν ἐπὶ τῆς τάξεως τοῦ γένους κατὰ τὸ δεύτερον σημαίνον-
 μενον, οὕτως ἔχει καὶ ἐν τῇ τάξει τῆς κατηγορίας· ἐν γὰρ τῇ γενεαλογίᾳ f. 41
 εὐρίσκειται τι ὅπερ ἐστὶν υἱὸς οὕτως ὥστε μὴ εἶναι πατήρ, καὶ τι ἄλλο
 ὅπερ ἐστὶ πατήρ οὕτως ὥστε μὴ εἶναι υἱός, καὶ μεταξὺ τούτων τινὰ εἰσιν 6
 ἕτερα, ἅτινα καὶ πατέρες καὶ υἱοὶ δύνανται εἶναι καὶ λέγεσθαι. Οὕτω
 τοίνυν ἔχει καὶ ἐν τῇ τάξει τῆς κατηγορίας, ὥσπερ, φησὶν, ὁ Ἀγαμέμνων
 ἐστὶν Ἀτρείδης καὶ Πελοπίδης καὶ Τανταλίδης καὶ τὸ τελευταῖον Διὸς
 ἔκγονος. Ὁ Ζεὺς τοίνυν ἐστὶ τὸ γενικώτατον, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων τὸ εἰδι-
 κώτατον, ὁ δὲ Ἀτρεΐδης καὶ Πέλοψ καὶ Τάνταλος εἰσὶ τὰ ὑπάλληλα. 10

Περὶ τὸ τέταρτον οὕτω προχωρεῖ· πρῶτον, δείκνυσιν ἐν τίνι ἐστὶν ἀνόμοιον τὸ παράδειγμα, λέγων ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν γενεαλογιῶν γίνεται ἡ ἀναφορὰ πρὸς μίαν ἀρχήν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν τὸν Δία, ἐστὶ δ' ὅτε καὶ εἰς τινὰ ἄλλον, Ποσειδῶνα δηλονότι, ἢ Κρόνον, τέως δ' οὖν εἰς μίαν ἀρχήν· αἱ δὲ κατηγορίαι οὐκ ἀνάγονται πρὸς μίαν κοινήν ἀρχήν. Εἰ γὰρ 15 ἀνήγοντο πρὸς μίαν ἀρχήν, ἦν ἂν μάλιστα ἡ τοιαύτη ἀρχὴ τὸ ὄν· τοῦτο δὲ ἐστὶ ψεῦδος· καὶ τὸ ἡγούμενον ἄρα ψεῦδός ἐστιν. Ὅτι δὲ τὸ ὄν οὐκ ἐστὶν ἀρχὴ τῶν γενῶν κοινὴ πάντων, δῆλον, ὅτι πάντα τὰ ὄντα οὐκ εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ γένους, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μετὰ τὰ φυσικά, ἀλλὰ κείνται, ὥσπερ ἐν ταῖς Κατηγορίαις εἴρηται, πρῶτα δέκα γένη 20 οἷον ἀρχαί· πρῶτα δέκα, ὧν εἰ καὶ κατηγορεῖται τὸ ὄν (θεδόςθω γάρ), γίνοιτ' ἂν τὸ κατηγορήμα κατὰ τοῦνομα μόνον τοῦ ὄντος, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὸν λόγον, τουτέστι τὸν ὀρισμόν, τουτέστιν ὁμωνύμως καὶ οὐ συνω- νύμως. Κεῖσθω δὲ, φησὶν, ἡ διότι τὸν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγον ὑποτίθεσθαι δεῖ, ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Κατηγορίαις τίθησι ταῦτα τὰ 25 δέκα γένη, οὐκ ἀποδείκνυσιν· ἡ διότι οὐ κατὰ τὴν ἰδίαν δόξαν ὁ Πορφύριος, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν Περιπατητικῶν, ὡς προσέθετο, διαλέγεται. Δεύτερον, ἐπειδὴ ἐμνήσθη τῆς ποσότητος, τουτέστι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατηγοριῶν, ἀναγκαίως τὸν περὶ τούτου λόγον πλατύνει ἐν τῷ τῶν κατηγοριῶν ἀριθμῷ, καὶ τὸν τῶν εἰδικωτάτων ἀριθμὸν καὶ τὸν τῶν ἀτόμων ἐπεξεργαζόμενος. 30 Φησὶ τοίνυν, ὅτι γενικώτατα γένη δέκα εἰσὶν, ὧν ἡ αὐτάρκεια ἐν τῷ περὶ τῶν κατηγοριῶν ἀρμόττει ῥηθῆναι καὶ Θεοῦ διδόντος ῥηθῆσεται. Τὰ δὲ εἰδικώτατα εἶδη ἐν ἀριθμῷ μὲν τινι καὶ πλήθει, διωρισμένῳ δηλονότι τῇ φύσει, | οὐ μὴν ἀπείρῳ διὰ τὸ ἐνεργεῖα μηδὲν ἄπειρον εἶναι, ὡς ἐν ἕκτῳ f. 41 v τῶν Μετὰ τὰ φυσικά λέγεται, τὰ δὲ εἶδη ἐνεργεῖα εἶναι· τὰ δὲ ἄτομα 35 εἰσὶν ἄπειρα· διὸ καὶ Πλάτων κατιόντας ἀπὸ τῶν γενικωτάτων ἐπὶ τὰ εἰδικώτατα μέχρι τούτων ἐκέλευεν ἵστασθαι, καὶ μὴ περαιτέρω διαιρεῖν καὶ αὐτὰ διαφοραῖς εἰδοποιοῖς, εἰ καὶ δύνανται διαιρεῖσθαι διαφοραῖς

ὕλικαίς· ἔλεγε γὰρ ἄπειρα τὰ ἄτομα εἶναι καὶ διὰ τοῦτο καταλειπτέα διὰ τὸ μηδέποτε ἂν ἐπιστήμην τούτων γενέσθαι.

Ἔπειτα, ἐπειδὴ ἐμνήσθη καθόδου, διδάσκει ἐνταῦθα πῶς δεῖ καὶ ἀνιέναι καὶ κατιέναι ἐν τῇ συστοιχίᾳ καὶ τῇ τάξει ἐκάστης κατηγορίας. Πρῶτον τοίνυν τὸν τρόπον ἐκτίθεται, εἶτα ἀποδείκνυσι λέγων· „Συναγωγὸν γὰρ τῶν πολλῶν εἰς μίαν φύσιν τὸ εἶδος“· τῶντι γὰρ ἀνιόντας μὲν δεῖ συνάγειν, κατιόντας δὲ διαίρειν. Ἄν μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς οὐσίας ἐπὶ τὰ εἰδικώτατα βουληθῶ καταλθεῖν, λόγου χάριν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, λαμβάνω τὴν ἰδιότητα τῆς οὐσίας, ἧτις ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ εἶναι· καὶ ἐπεὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἰδιότητι βλέπω πολλὰ συνεργόμενα σωματικά καὶ ἀσώματα, λέγω, 10 διαίρων τὴν οὐσίαν, τὴν μὲν εἶναι σωματικὴν, τὴν δὲ ἀσώματον. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ σώματος ὁρῶ συντρέχοντα τὰ τε ἔμψυχα, ὡς δένδρα καὶ ζῶα, καὶ τὰ ἄψυχα, ὡς λίθους καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς πᾶσιν ὁμοίως τὸ τριχῆ διαστατὸν εὐρίσκεται, ὅθεν ὁ τοῦ σώματος λόγος λαμβάνεται, διαίρω τὸ σῶμα εἰς τε ἔμψυχον καὶ εἰς ἄψυχον· ὡσαύτως δὲ 15 καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἄλλοι τῶν εἰδικωτάτων. Ἄν δὲ βουληθῶ ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα ἐπὶ τὸ γενικώτατον, τὴν οὐσίαν, ἐλθεῖν, συναίρω τὸ πλῆθος εἰς ἓν· ἐπεὶ γὰρ Σωκράτην καὶ Πλάτωνα καὶ τοὺς καθ' ἕκαστα ἀνθρώπους ὁρῶ συναγομένους ἐν τινι φύσει κοινῇ, ὡς ἐν τῇ τοῦ ἀνθρώπου φύσει, ἀφαιρῶν ταύτην ἀπὸ τῶν πολλῶν οἷς διαφέρουσιν ἀλλήλων οὔτοι, ὡς ἀπὸ τῶν ἄτομα ποιουσῶν ἀρχῶν ποιῶ φύσιν κοινήν, δηλονότι τὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅμοίως καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἵππου καὶ τῶν ἄλλων 20 εἰδῶν τῶν τοιούτων ἀφαιρῶ κοινόν τι ἐν αὐτοῖς θεωρούμενον, τὴν τοῦ αἰσθάνεσθαι ἰδιότητα, ἢ φύσιν, καὶ χωρίζω τοῦτο τῶν οἷς διαφέρουσιν εἰδικῶς, καὶ ποιῶ κοινήν τινα φύσιν, τὴν τοῦ ζώου, ὑφ' ἧς κοινῇ φύσει διακρίνονται τὰ εἶδη ταῦτα ταῖς εἰδικαῖς διαφοραῖς, ὡς εἴρηται. Τὸ δὲ 25 γράμμα σαφές ἐστὶ, μᾶλλον | δὲ δι' ὑπερβάλλουσαν σαφήνειαν καὶ πολλὰ παρέλκοντα ἐν αὐτῷ δοκεῖ εἶναι.

Περὶ τὸ πέμπτον μέρος οὕτω προχωρεῖ· πρῶτον μὲν δείκνυσιν ὅτι 30 τὸ γένος τοῦ εἶδους κατηγορεῖται, καὶ ἀπλῶς τὰ ἐπάνω τῶν ὑποκάτω, τὸ δὲ εἶδος οὐδενὸς τῶν ἐπάνω. Δεῖ γὰρ τὸ κατηγορούμενον ἢ ἐπιπλέον εἶναι τοῦ ὑποκειμένου, ἢ ἀντιστρέφον καὶ ἐξισάζον· τὸ δὲ εἶδος οὔτε ἐπιπλέον ἐστὶ τοῦ γένους, οὔτε ἀντιστρέφον καὶ ἰσάζον· διὸ οὐδέποτε κατηγορεῖται τοῦ γένους, κατηγορία δηλονότι κυρία, ἐπεὶ τῇ κατὰ συμβεβηκὸς λεγομένη καὶ οὐ κυρίως κατηγορεῖται. Δεύτερον, δείκνυσιν ὅτι 35 τὰ ἐπάνω κατηγοροῦνται τῶν ὑποκάτω, ἐπεὶ τούτου προσεχῶς μέμνηται καὶ δείκνυσιν ἐπαγωγικῶς· εἶτα ἐπαναλαμβάνει ἐν τῷ· „Ἄει οὖν.“ Εἰπὼν οὖν περὶ τῆς κατηγορίας τῶν ἐπάνω κατὰ τῶν κάτω, ἧτις ἐστὶ κυρίως κατηγορία, ἐπάγει περὶ τῆς τοῦ ἀτόμου κατηγορίας, λέγων τὸ ἀτόμον 40 καθ' ἑνὸς μόνου κατηγορεῖσθαι ἡγρουν καθ' ἑαυτοῦ, καὶ τίθησι παραδείγ-

ματα τῶν ἀτόμων, εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ἄτομα λέγεσθαι προστίθῃσιν, ἥτις ἐστὶν ὅτι συνέστηκεν ἕκαστον αὐτῶν ἐξ ἰδιοτήτων, ὧν τὸ ἄθροισμα οὐδέποτε ἂν εὑρεθείη ἐν τινι παρ' αὐτό· οἷον, διὰ τὸ τὰς ἰδιότητας τοῦ Σωκράτους μὴ εὑρίσκεισθαι ἐν ἐτέρῳ, ἄτομον ὁ Σωκράτης λέγεται. Αἱ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἰδιότητες, λέγω δὲ τοῦ κοινοῦ τοῦ σημαίνοντος δηλονότι τὴν κοινήν φύσιν, εὑρίσκονται ἐν πλείοσι, οἷον τὸ γελαστικόν, ὅπερ ἐστὶν ἰδιότης τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου, εὑρίσκεται ἐν Σωκράτει καὶ Πλάτωνι, οὐ μέντοι γε ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων εἰσὶν ἀπλῶς ἐν, ἀλλ' ἐν τῷ ἀνθρώποι εἶναι. Ἐντεῦθεν οὖν φαίνεται, ὅτι αἰτία τῆς διαιρετότητός ἐστὶν ἢ ἐν πλείοσιν κοινωνία τινὸς ἰδιότητος, καὶ τῆς ἀτομότητος ὁμοίως αἴτιον, ἢ ἀκοινωνησία τῶν ἀτομικῶν ἰδιοτήτων· κατὰ γὰρ τὸ εἶδος ἢ τὴν φύσιν τῆς ἀτομότητος οὐδὲν κοινωνεῖ φέρε εἰπεῖν ὁ Σωκράτης, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναται διαίρεσθαι διαφοραῖς ὁποιασοῦν εἰς πλείους φύσεις ὑπεστώσας ἢ καθόλου, ἢ μερικῶς.

Εἶτα θεωρεῖ τὴν τάξιν αὐτῶν κατὰ τὸ περιέχειν καὶ περιέχεσθαι, καὶ φησὶν ὅτι τὰ μὲν εἶδη περιέχονται ὑπὸ τοῦ γένους, τὰ δὲ ἄτομα ὑπὸ τοῦ εἶδους. Ἐπειδὴ γὰρ τὸ γένος ὅλον τί ἐστὶ πρὸς τὸ εἶδος, | περιέχει f. 42^v τὸ εἶδος, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἄτομον μέρος τοῦ εἶδους ἐστὶ, περιέχεται ὑπὸ τοῦ εἶδους· τὸ δὲ εἶδος καὶ ὅλον ἐστὶ καὶ μέρος, μέρος μὲν ἄλλου, οἷον τοῦ γένους, οὐ ἐστὶν εἶδος· ὅλον δὲ οὐκ ἄλλου, διότι τὸ εἶδος οὐκ ἐστὶν ἄτομον τῇ πρὸς ἐν ἄτομον ἀποβλέψει, ἀλλ' ἐν ἄλλοις μέρεσι, τουτέστιν ἐν ἄλλοις μερικαῖς ὑπὸ τῷ εἶδει περιεχομένοις. Εἶτα ἐπαναλαμβάνει καὶ ἀποδίδωσιν.

Leçon XI.

Remarques.

26

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Σημειώσεις.

Ἐν τῷ λόγῳ περὶ τοῦ εἶδους πλείω δεῖ σημειοῦσθαι καὶ πλείω ζητεῖν, ἀλλὰ τῆς τῶν εἰσαγομένων στοχαζόμενοι διανοσίας, ὀλίγα περὶ τὰς σημειώσεις καὶ περὶ τὰ ζητήματα, ὅσον οἶόν τε, διατρέψομεν.

30

Πρῶτον τοίνυν σημειοῦσθαι δεῖ διατί μετὰ τὸ γένος ἔταξε τὸ εἶδος. Ἐδεῖ γὰρ πρὸ τοῦ εἶδους τάξαι τὴν διαφοράν, διότι καὶ ἐν τῷ προοιμίῳ ἀπαριθμούμενος προέταξε τὴν διαφοράν. Παρὰ δὲ ταῦτα τὸ συνιστῶν πρότερόν ἐστὶ τοῦ συνισταμένου· ἢ δὲ διαφορὰ συνίστησι τὸ εἶδος· ἄρα, καὶ τὰ λοιπά.

Ἄλλὰ τοῦναντίον ἀμέσως μετὰ τὸ γένος ἔδει διορίσασθαι περὶ τοῦ

36

εἶδους· τὸ γὰρ γένος καὶ τὸ εἶδος εἰσὶν ἀναφορικά, καὶ τὸ ἐν τῶν ἀναφορικῶν οὐ δύναται γινώσκεισθαι ἄνευ τοῦ λοιποῦ, ἐπεὶ τὸ ἐν ὑπαρκτικῶς ἦρτηται τοῦ ἐτέρου.

Ἔτι, ἐπειδὴ διωρίσατο περὶ τοῦ γένους, τὸ δὲ γένος αὐτὸ ἀμέσως μὲν καὶ κατ' εὐθείαν πίπτει εἰς τὰ εἶδη, πλαγίως δὲ εἰς τὰς διαφοράς, διὰ τοῦτο μετὰ τὸ γένος οἰκειότερον διορίζεται περὶ τοῦ εἶδους ἢ τῆς διαφοράς.

Οἱ δὲ λόγοι οἱ πρὸς τὸ ἀντικείμενον οὐ συμπεραίνουσιν, διότι ἴσως ὁ Πορφύριος ἐνταῦθα οὐ λαμβάνει τὴν διαφορὰν καθό ἐστι μέρος τοῦ εἶδους, ἀλλὰ ἀπλῶς· ἐν δὲ τῇ ἀπαριθμήσει οὕτως ἔλαβεν.

Δεύτερον, δεῖ σημειῦσθαι ὅτι τὸ εἶδος τετραχῶς λέγεται· ἐνὶ μὲν τρόπῳ τὸ οὐσιώδες, ὅπερ ἐπέρχεται τῇ ὕλῃ καθό ἐστὶν ἐν δυνάμει εἰλικρινεῖ· ἐτέρῳ τρόπῳ ἐστὶν εἶδος τὸ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τὸ λευκόν, ἢ ἢ λευκότης, καὶ τοῦτο τὸ εἶδος ἐπισέρχεται αὐτῷ τῷ συγκειμένῳ ἔκ τε τῆς ὕλης καὶ τοῦ οὐσιώδους εἶδους· τρίτῳ δὲ τρόπῳ εἶδος λέγεται ἢ ἢδεῖα διάθεσις τῶν μελῶν· τετάρτῳ δὲ τρόπῳ, ὅπερ ἐστὶν ἀναφορικὸν πρὸς τὸ γένος, | καὶ ἔστιν ἐν τῶν καθόλου κατηγορικῶν, περὶ οὗ καὶ ὁ λόγος. Τὸ μὲν οὖν πρῶτόν ἐστὶν ἐν τῇ ὕλῃ, τὸ δὲ δεύτερον ἐν τῷ συνθέτῳ εἴτουν ἐν ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ τρίτον, τὸ δὲ τέταρτον ἐν τοῖς ἀτόμοις.

Ἔτι, ὁπόταν λέγη τὸ λευκόν τοῦ χρώματος εἶδος, δεῖ νοεῖσθαι τὸ λευκόν ἀντὶ τῆς λευκότητος, τουτέστι τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως λευκόν.

Ἔτι, δεῖ σημειῦσθαι, ὅτι δόξειεν ἂν τὸν Πορφύριον, ὀριζόμενον τὸ γένος διὰ τοῦ εἶδους, καὶ διὰ τοῦ γένους αὐθις τὸ εἶδος, ποιεῖν θάτερον τούτων γνωριμώτερον ἑαυτοῦ, ὃ δείκνυται οὕτως· ἐν τῷ τοῦ γένους ὀρισμῷ τὸ εἶδος ἐτίθετο· ἔστιν ἄρα τὸ εἶδος γνωριμώτερον τοῦ γένους ὡς ἐκεῖνου δηλωτικόν· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὀρισμῷ τοῦ εἶδους τέθεικε τὸ γένος ὡς δηλωτικόν· ἔστιν ἄρα τὸ εἶδος γνωριμώτερον ἑαυτοῦ. Πρὸς τοῦτο τοίνυν φασί τινες οὐδὲν εἶναι ἄτοπον τὸ αὐτὸ εἶναι γνωριμώτερον ἑαυτοῦ διαφόρως μόντοι γε λαμβανόμενον· φασὶ γὰρ τὸ εἶδος γνωριμώτερον εἶναι τοῦ γένους ὡς ἐν τῷ τοῦ γένους ὀρισμῷ τίθεται· ἀδηλότερον δὲ τοῦ γένους ὡς ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτοῦ τὸ γένος παραλαμβάνεται. Ἀλλὰ τοῦτο οὐ καλῶς λέγεται· εἰδέναι· γὰρ δεῖ, ὅτι ὁ νοῦς, ποιῶν τὸ καθόλου, ἀφαιρεῖ τὴν ὑπαρξιν τοῦ πράγματος ἀπὸ τῶν ἀτομικῶν ἰδιωμάτων, οἷον τοῦδε καὶ τοῦ νῦν, καὶ ἔλωσ ἀπὸ τοῦδε κάκεινου τοῦ μερικοῦ· ἀλλ' οὐπω τοῦτο πρὸς τὸν τοῦ καθόλου λόγον τὸ πᾶν δύναται οὐδ' ἄρκει· δεῖ γὰρ αὐτὸ καὶ πρὸς τὰ ἰδία ὑποκείμενα ἀναφέρεσθαι, ὧν τῆς γνώσεως ἐστὶν ἀρχή. Ἐπεὶ τοίνυν

13 ἐτέρῳ δὲ τρόπῳ B
blanc ABC

16 ἰδία BC

19 Après τρίτον, espace laissé en

ὁ νοῦς ἀφαιρεῖ τὸ γένος τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ ἀναφέρει τοῦτο πρὸς τὰ ἰδία ὑποκείμενα, τὸ γένος ἀρχὴ ἐστὶ τῆς γνώσεως τῶν ἰδίων εἰδῶν· τὸ δὲ εἶδος, ἐπεὶ οὕτως οὐκ ἀφαιρεῖται διὰ τῆς πρὸς τὸ γένος ἀναφορᾶς, οὐκ ἐστὶν ἀρχὴ τῆς γνώσεως τοῦ γένους, διὸ οὐδὲ δηλοποιήσει τὸ γένος. Καὶ διὰ τοῦτο, τουτέστι διὰ τόνδε τὸν τρόπον τῆς ἀφαιρέσεως, τὸ γένος καθ' αὐτὸ ἀναφέρεται πρὸς τὸ εἶδος, τὸ δὲ εἶδος καθ' αὐτὸ οὐκ ἀναφέρεται πρὸς τὸ γένος, οὐδ' ἄλλῳ τρόπῳ εἰ μὴ καθ' ὅσον τὸ γένος πρὸς αὐτὸ ἀναφέρεται. Διὸ δεῖ λέγειν, ὅτι τοῦτο ποιεῖ μάλιστα ὁ Πορφύριος δι' ἄλλην αἰτίαν, δηλονότι διὰ τὸ θάτερον τῶν ἀναφορικῶν πρὸς θάτερον ἀνα- f. 43^v φέρεσθαι καὶ χωρὶς αὐτοῦ μὴ δύνασθαι γινώσκεισθαι μηδὲ γινώσκεσθαι 10 ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ φύσεως, καὶ οὐ διότι ἐν τῷ ὀρισμῷ τοῦ ἐτέρου καίεται.

Ἔτι, δεῖ σημειῶσθαι, ὅτι γενικώτατον γένος λέγεται τι ἀπλῶς καὶ τῇ σχέσει τῇ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτὸ πάντα καὶ ὅσα τῆς ἐκείνου συστοιχίας ἐστί, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐστὶ τὸ ὄν γενικώτατον· λέγεται δὲ καὶ ὅπερ ἐν ἐκείνοις, πρὸς ἃ παραβάλλεται, εὐρίσκεται συνωνύμως καὶ κατ' αὐτῶν 15 συνωνύμως κατηγορεῖται. Καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ δέκα εἰσὶ τὰ γενικώτατα, καὶ τὸ ὄν οὐκ ἐστὶ γενικώτατον.

Ἔτι, ὅπου φησὶν ὁ Πορφύριος, ὅτι ἐν ἐκάστῳ γένει εἰσὶ τινὰ εἰδικώτατα, δυνατόν ἐνστήναί τινα λέγοντα, ὅτι τὸ καθ' ὑπέρθεσιν ἐνὶ μόνον ἀρμόττει. Ἄλλὰ φημί ὅτι ἀληθές ἐστὶ τὸ ἐνὶ μόνον ἀρμόττειν τὸ καθ' ὑπέρ- 20 θεσιν, εἰ αὐτὸ τὸ εἰδικώτατον ἄγοιτο ἀπὸ τοῦ γένους εἰς τὸ εἶδος ἐνὶ τρόπῳ. Οὕτως οὖν ἐν ἐστὶν ἐν ἐκάστῳ τῷ γένει τὸ εἰδικώτατον. Ἄλλ' εἰ διαφόροις ἄγοιτο τρόποις, δεῖ τσαῦτα εἶναι τὰ εἰδικώτατα ὅσοι δὴ καὶ οἱ τρόποι.

Ἔτι, δεῖ σημειῶσθαι ὡς τι ἀναγκασιότατον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῇ λογικῇ, 25 ὅτι αἱ διάφοροι κατηγορίαι ἐν τῇ συστοιχίᾳ τῇ κατηγορικῇ οὐ λαμβάνονται ἀπὸ τῶν διαφόρων εἰδῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν διαφόρων τῆς νοήσεως λόγων, ὑφ' οἷς αἱ διάφοροι φωναὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐπιφέρουσιν ἢ σημαίνουσιν· τὴν αὐτὴν γὰρ ὄντοτητα ἢ οὐσίαν ἐπιφέρει ἢ τε οὐσία καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ ἔμψυχον σῶμα καὶ τὸ ζῶον καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἐφόσον κατηγοροῦνται 30 ταῦτα ἀληθῶς κατὰ τοῦ ἀνθρώπου πάντα· ἀλλὰ κατὰ διαφόρους τῆς νοήσεως λόγους αὐτὴν ἐπιφέρουσιν· καὶ γὰρ ἀφ' ἐνὸς εἶδους τελείου προ- ἴασιν πλείους ἐνέργειαι καὶ πλείους ὑπάρξεως τρόποι, οἷον ἀπὸ τοῦ εἶδους τοῦ ἀνθρώπου πρόεισιν ἐκείνη ἢ ἐνέργεια, ἥτις ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ εἶναι, καὶ ἐκείνη ἥτις ἐστὶ τὸ τριχῆ διαστατόν· ἔτι, ἐκείνη ἢ ἐνέργεια ἣ ἐστὶ τὸ 35 ζῆν· καὶ πρὸς τούτοις ἢ τοῦ αἰσθάνεσθαι, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἢ τοῦ νοεῖν ἢ λογίζεσθαι. Καθὸ τοίνυν ἢ ὑπαρξίς τοῦ ἀνθρώπου σημαίνεται διὰ τινος φωνῆς, τεθειμένης πρὸς τὸ σημαίνειν ἀπὸ τοῦ νοητικοῦ λόγου, τοῦ λαμ-

βανομένου ἐκ ταύτης τῆς ιδιότητος ἢ ἐκ τούτου τοῦ φαινομένου, ὅπερ
 f. 44 ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ εἶναι, ἔστι τὸ γενικώτατον γένος διὰ τὸ ταύτην τὴν
 ἐνέργειαν εἶναι πλατυτάτην πάσης ἐνεργείας, εὐρίσκομένην ἐν τοῖς καθ' αὐτὸ
 οὐσίῃν ἅπασιν· καὶ διὰ τοῦτο αὕτη ἢ φωνὴ ἢ οὐσία, ἣτις σημαίνει τὴν
 6 τοιαύτην ἐνέργειαν καὶ ἣτις δηλοῖ τὴν ὑπαρξίν τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοιῶδε
 λόγῳ, γένος ἐστὶ γενικώτατον. Καθόσον δὲ ἡ τοιαύτη οὐσία ἢ ὑπαρξις
 σημαίνεται διὰ τινος φωνῆς ἐπιτεθείσης ἐκ τοῦ λόγου τοῦ νοεῖν, ὅς ἐκ
 τούτου τοῦ φαινομένου λαμβάνεται, ὅπερ ἐστὶ τὸ τριχῆ διαστατόν, ἐπεὶ
 τοῦτο τὸ φαινόμενον εὐρίσκεται ἐν πλείοσι διαφέρουσιν εἰδοποιῶ διαφορᾷ,
 10 ἐστὶ γένος καὶ σημαίνεται διὰ τῆς τοῦ σώματος φωνῆς· καὶ διὰ τοῦτο
 φαμέν τὸ σῶμα εἶναι γένος· καὶ ἐπεὶ τοῦτο τὸ φαινόμενον οὐχ εὐρίσκεται
 ἐν τοσοῦτοις, ἐν ὅσοις εὐρίσκεται τὸ καθ' αὐτὸ εἶναι, φαμέν τὸ σῶμα
 εἶναι τι γένος περιεχόμενον ὑπὸ τούτῳ τῷ γένει ὅπερ ἐστὶν ἡ οὐσία,
 καὶ ἔστι γένος ὑπάλληλον· καὶ οὕτω φαίνεται δυνατόν εἶναι τάξιν ἐν τῇ
 15 συστοιχίᾳ τῆς κατηγορίας ἄνευ τοῦ τὰς κατηγορίας ἐπιφέρειν διάφορα
 εἶδη. Ὅσπερ οὖν ἔχει ἐπὶ τῶν εἰρημένων γενῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 πάντων ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῆς οὐσίας ἄχρι τῶν εἰδικωτάτων· καὶ ὡσπερ
 ἐν τῷ γένει τῆς οὐσίας, οὕτω καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ κατηγορίᾳ τοῦ συμβεβη-
 κότες ἐστὶν ὅσον κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον.

20 Ἔτι, δεῖ, σημειοῦσθαι ὡς ὅταν βουλώμεθα διαίρειν ἐν τῇ γραμμῇ ἢ
 συστοιχίᾳ τῇ κατηγορικῇ, οὐκ ὀφείλομεν λέγειν· τῶν οὐσιῶν ἢ μὲν σω-
 ματική, ἢ δὲ ἀσώματος· οὐδὲ ὀφείλομεν λέγειν· τῶν ζώων τὸ μὲν λογικόν,
 τὸ δὲ ἄλογον· ἐπειδὴ γὰρ τὸ γένος, ἐπιφέρειν τὸν τῆς νοήσεως τρόπον,
 ἐν ἐστὶ διὰ τὸ ἕνα τοῦ νοεῖν τρόπον ἐπιφέρειν, αὕτη δὲ ἡ ἐνότης μᾶλλον
 25 ἐπιφέρεται διὰ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ ἢ διὰ τοῦ πληθυντικοῦ, διὰ τοῦτο
 μᾶλλον ὀφείλομεν λέγειν· τὸ ζῶον τὸ μὲν λογικόν, τὸ δὲ ἄλογον· ἢ· ἄλλο
 λογικόν, καὶ ἕτερον ἄλογον· ἢ τῶν ζώων. Καὶ διὰ τοῦτο φησὶν ὁ Βοήτιος,
 ὅτι τὸ ζῶον ἐστὶ γένος, οὐ τὰ ζῶα.

Ἔτι, δεῖ σημειοῦσθαι, ὅτι ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων εἰσὶν ἄτομα
 30 διαίρεσι· νοερᾶ, καὶ οὐ δύνανται διαιρεῖσθαι εἰς πλείω τοῦ αὐτοῦ εἶδους,
 ὅν τρόπον τὸ γένος διαιρεῖται, ἢ τὸ εἶδος. Δύνανται μὲντοι διαιρεῖσθαι
 διαίρεσι· πραγματικῇ, οἷον εἰς χεῖρας, πόδας καὶ τὰ ὅμοια.

f. 44^r | Ἔτι, δεῖ σημειοῦσθαι, ὅτι ὁ Περφύριος κακῶς δοκεῖ τὴν κατηγορίαν
 συντάξασθαι τῆς οὐσίας ἐν τῇ ταύτης διαίρεσι· ὄφειλε γὰρ λέγειν, ὅτι
 35 ἡ οὐσία, ἢ μὲν ἐστὶ σωματική, ἢ δὲ ἀσώματος· καὶ τὸ σῶμα τὸ μὲν
 ἀπλοῦν, τὸ δὲ σύνθετον· ἀπλοῦν μὲν, οἷον ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ στοιχεῖα·
 σύνθετον δέ, οἷον τὰ ἐκ τῶν στοιχείων, δένδρον δηλονότι καὶ λίθον καὶ
 τὰ τοιαῦτα· τὸ δὲ σύνθετον σῶμα, εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον. Παρῆκε δὲ
 τὸ σύνθετον καὶ ἀπλοῦν.

Ἔτι, τὰ άτομά εἰσιν ἄπειρα ὅσον πρὸς τὴν διαδοχὴν αὐτῶν, οἷον τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν, οὐχ ὅσον πρὸς τὴν αὐτῶν διαμονήν. Κατὰ τινὰς μέντοι φιλοσόφους ὁ κόσμος ἐξ αἰδίου ἦν· καὶ κατὰ τὴν δόξαν αὐτῶν, οὐκ ἦν λαβεῖν ἄνθρωπον πρῶτον καὶ ἔσχατον, εἰ καὶ τοῦτο ψευδές ἐστὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν πίστιν. Καὶ διότι εἰς ἄνθρωπος ἐφεξῆς καὶ συνεχῶς 5 διαδέχεται ἕτερον καὶ συνεχῶς γεννᾶται, διὰ τοῦτο ἔλεγον τὰ άτομα τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντων τῶν γινομένων ἄπειρα εἶναι.

Ἔτι, τῶν ἀτόμων φησὶ μὴ δύνασθαι εἶναι ἐπιστήμην· ἐπειδὴ γὰρ οὐ δύνανται ὀρίζεσθαι, οὐδὲ ἀπόδειξις αὐτῶν ἐστὶν οὐδὲ ἐπιστήμη· ἡ μὲν γὰρ ἐπιστήμη δι' ἀποδείξεως, ἡ δὲ ἀπόδειξις δι' ὀρισμοῦ. 10

Ἔτι, ἡ ἐπιστήμη ἐστὶ τῶν ἀφθάρτων, κατὰ τὸν Φιλόσοφον ἐν πρώτῳ τῶν Ἰσπερώων· τὰ δὲ άτομά εἰσι φθαρτά.

Ἔτι, φησὶν ὁ Πορφύριος μᾶλλον τὸ γένος εἶναι συναγωγὸν πολλῶν εἰς μίαν φύσιν ἢ τὸ εἶδος· τοῦτο δὲ οὐ δοκεῖ, διότι ἐκεῖνο ἔπερ πλείω εἰς ἓν εἶδος συνάγει, ἐστὶ μᾶλλον συναγωγὸν τοῦ ἐλάττω συνάγοντος· 15 ἀλλὰ τὸ εἶδος πλείω συνάγει, διότι καὶ τὰ άτομά εἰσι πλείω τῶν εἰδῶν ἢ συνάγει τὸ γένος, καὶ μᾶλλον συνάγει· συνάγει γὰρ εἰς ἓν εἶδος, τὸ δὲ γένος συνάγει· πολλὰ εἰς διάφορα εἶδη καὶ πραγματικῶς διαφέροντα· ὅθεν τὸ εἶδος μᾶλλον συναγωγὸν ἐστὶ τοῦ γένους. Ἀλλὰ ὁ Πορφύριος μᾶλλον συναγωγὸν λέγει τὸ γένος, διότι πλειόνων ἐστὶ συναγωγὸν ἀπλῶς 20 ἢ τὸ εἶδος· ἐστὶ γὰρ συναγωγὸν καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων, τὸ δὲ εἶδος, μόνων ἀτόμων.

Ἔτι, ὅποτεν λέγη τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἓνα ἄνθρωπον, εἰ μὲν νοεῖτο τὸ εἶς καθὼ σημαίνει τὸ μερικόν, ψευδὸς ἐστὶν· εἰ δὲ νοεῖτο τὸ εἶς καθὼ σημαίνει τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἀδιάκριτον, ὅπερ ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ ἑνός, ἀληθές 25 ἐστὶ· λέγεται γὰρ τὸ ἓν διχῶς· τό τε μερικόν καὶ τὸ ἀδιαίρετον.

| Ἔτι, ὅποτεν λέγη τὴν διαίρεσιν τοῦ γένους αἰετὶ γίνεσθαι εἰς πλείω f. 45 εἶδη, δεῖ ζητεῖν εἰ τὸ γένος δύναται ἐν ἑνὶ εἶδει σφίξεσθαι· τοῦτο δὲ καὶ ἐζητήθη καὶ διευκρινήθη ἐν τῷ τέλει τῶν εἰς τὸ γένος ζητημάτων.

Ἔτι, ὅπου φησὶ τὰ ἴσα τῶν ἴσων κατηγορεῖσθαι, δεῖ σημειοῦσθαι, 30 ὅτι τὰ ἴσα, τουτέστι τὰ ἀντιστρέφοντα, διπλᾶ εἶσι· τὰ μὲν οὐσιώδη, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς εἴπουσι οὐσιώδη· ἐπουσιώδη μὲν, ὡς τὸ χρεμετιστικόν, ὡς ἐνταῦθά φησιν ὁ Πορφύριος, καὶ ὁ ἵππος· τὰ δὲ οὐσιώδη, οἷον τὸ ὀριστὸν καὶ ὁ ὀρισμός, ἢ τὸ ὀριστὸν καὶ ἢ οὐσιώδης διαφορά.

Ἔτι, δεῖ σημειοῦσθαι ὡς ὅποτεν ὁ ὀρισμὸς κατηγορῆται κατὰ τοῦ 35 ὀριστοῦ, ἐστὶ κατηγορία κυρίως· τὸ δὲ ἀνάπαλιν, ἐστὶν οὐ κυρίως. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐντεῦθεν· πᾶσα γὰρ κατηγορία κυρίως γινομένη ἔνεκεν δηλο-

4 λαβεῖν corrigé de δοῦναι A, δοῦναι BC 8 ἐπιστήμην εἶναι B 18 εἰς: καὶ B, gratté dans C 22 μόνον B 26 ἀδ.άκριτον C 32 χρεμετιστικόν A

ποιήσεως γίνεται τοῦ ὑποκειμένου· ἀλλ' ὁ ὀρισμὸς ἔχει τὸν λόγον τῆς τοῦ ὑποκειμένου δηλοποιήσεως· ἄρα, καὶ τὰ λοιπά. Καὶ πάλιν· τὸ κατηγορούμενον δεῖ δηλοποιεῖν τὸ ὑποκείμενον κατὰ τρόπον τοῦ ἔχοντος σχέσιν ἡρτημένην τοῦ ὑποκειμένου· ἀλλὰ τὸ ὀριστὸν οὐ σημαίνεται τῷ τρόπῳ τοῦ ἔχοντος σχέσιν πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ σημαίνεται τῷ τρόπῳ τοῦ ἐν ἑαυτῷ ὄντος καὶ τῆς οὐσίας· οὐκ ἄρα ἐστὶ κυρίως κατηγορία ἀπὸ τοῦ ὀριστοῦ πρὸς τὸν ὀρισμὸν, ὡς ἔταν λέγω· τὸ ζῷον λογικὸν θνητὸν ἐστὶν ἄνθρωπος.

Ἄλλὰ καὶ πάντα τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως συμβεβηκότα κατηγορία κυρία κατὰ τῶν ἰδίῳν ὑποκειμένων κατηγορεῖσθαι οὐ δύνανται, διότι εἰ καὶ πραγματικῶς εἰσὶν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις τῷ λόγῳ ᾧ συμβεβηκότα εἰσὶν, ἀλλὰ διότι οὐ σημαίνουσι κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, τοῦ ἔχοντος δηλονότι σχέσιν πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ καθ' αὐτὸ ὄντος, οὐσιώδη ὡσπερ εἰσὶν, εἰ καὶ μὴ οὐσίαι, ὡς φησι καὶ ὁ Γραμματικὸς ὁ
15 Φιλόσοφος.

Leçon XII.

Questions diverses.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ.

Ζητήματα.

20 Ζητεῖται· εἰ τὸ ἄτομον κατηγορεῖται καθ' ἑνὸς μόνου. Καὶ δοκεῖ μὴ, διότι τὸ τίς ἄνθρωπός ἐστὶν ἄτομον καὶ κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων, οἷον ὁ Σωκράτης τίς ἄνθρωπος, ὁ Πλάτων τίς ἄνθρωπος.

Ἐπι, αὕτη ἡ πρότασις ἐστὶν ἀληθής· ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἄτομον, ὁ Πλάτων ἐστὶν ἄτομον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· τὸ ἄτομον ἄρα κατὰ
25 πλειόνων λέγεται.

Ἐπι, κατὰ τὸν Φιλόσοφον, ἀπὸ τῆς πρώτης οὐσίας οὐδεμία ἐστὶ
f. 45* κατηγορία· τὸ ἄτομόν ἐστι πρώτη οὐσία· | ἄρα, καὶ τὰ λοιπά.

Ἄλλ' εἰς τοῦναντίον ἐστὶν ὁ Πορφύριος, λέγων τὸ ἄτομον κατηγορεῖσθαι καθ' ἑνός.

30 Πρὸς τοῦτο δεῖ λέγειν, ὅτι τὸ ἄτομον διχῶς δύναται θεωρεῖσθαι· ἢ ὡς δευτέρα ἐπίνοια, ἢ ὡς τὸ πρᾶγμα τὸ ὑποκείμενον τῇ ἐπινοίᾳ. Καὶ εἰ λαμβάνοιτο ὡς τὸ πρᾶγμα, δύναται παραβάλλεσθαι πρὸς δύο· ἢ πρὸς τὰ ἴδια συμβεβηκότα, ἢ πρὸς ἐκεῖνο ὅπερ ἐστὶ ταῦτόν αὐτῷ οὐσιωδῶς. Εἰ μὲν οὖν παραβάλλοιτο πρὸς τὰ ἴδια συμβεβηκότα, τότε δύναται κατη-
35 γορεῖσθαι κατ' αὐτῶν κατηγορία πλαγία καὶ οὐ κατ' εὐθείαν, καὶ οὕτω δύναται κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων διὰ τὸ τῆς αὐτῆς οὐσίας πλείω

εἶναι δύνασθαι: συμβέβηκότα καὶ καθ' ἑκάστου τούτων τῶν συμβέβηκότων
 δύνασθαι: κατηγορεῖσθαι: τὸ ἄτομον, ὡς ὅταν λέγωμεν· τὸ λευκὸν ἐστὶ
 Σωκράτης, ὁ μουσικός ἐστὶ Σωκράτης. Εἰ δὲ παραβάλλοιτο πρὸς ἐκεῖνο
 ὅπερ ταύτόν ἐστιν αὐτῷ οὐσιωδῶς, οὕτω κατηγορεῖται καθ' ἑνὸς μόνου,
 ὅτι καθ' ἑαυτοῦ· οὐδὲ γὰρ ἔχει ἄλλα ὑποκάτω ἑαυτοῦ, καθ' ὧν κατηγορη-
 θήσεται. Εἰ δὲ λαμβάνοιτο ἀντὶ τῆς ἐπινοίας τοῦ ἀτόμου, τότε δύναται
 κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων, καὶ τοῦτο διχῶς· ἢ κατηγορία παρωνύμῳ,
 ἢ κατηγορία συνωνύμῳ. Δύναται γὰρ κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων
 ὑποκειμένων παρωνύμῳ, διὰ τὴν ἐπίνοιαν τοῦ ἀτόμου ἀποδίδοσθαι
 τινι πράγματι: σεσημειωμένῳ ὡς ὑποκειμένῳ· πολλὰ δὲ εἰσι πράγματα
 ἀδιαίρετα σεσημειωμένα, ὅσον Σωκράτης, Πλάτων καὶ οἱ λοιποὶ ἄτομοι.
 Τὸ ἄτομον ἄρα τοῦτω τῷ τρόπῳ δύναται κατηγορεῖσθαι: κατὰ πλειόνων,
 λεγόντων ἡμῶν· ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἄτομον, ὁ Πλάτων ἐστὶν ἄτομον,
 ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἡ δύναται συνωνύμῳ κατηγορεῖσθαι
 κατὰ πλειόνων, ὅποταν κατὰ τοῦ ἀτόμου ὡς εἰδικῶς τινος προστιθεμένου
 ἢ ἀποδιδόμενου τῷ Σωκράτει, ὡσαύτως καὶ κατὰ τῆς ἐπινοίας τοῦ ἀτόμου
 εἰδικῶς ἀποδιδόμενης τῷ Πλάτωνι, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων,
 κατηγοροῦμεν τὴν ἐπίνοιαν τοῦ ἀτόμου, λέγοντες ὅτι τοῦτο τὸ ἄτομόν ἐστιν
 ἄτομον· καὶ ἐνταῦθά ἐστι κατηγορία συνωνύμῳ τοῦ ἀνωτέρου κατὰ τοῦ
 ὑποκάτω, ὡς ὅταν λέγω· ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἄνθρωπος. 20

Πρὸς δὲ τοὺς λόγους, | πρὸς μὲν τὸν πρῶτον φημί, ὅτι ὁ τις ἄνθρωπος f. 46
 ἐστὶν ἄτομον ἀόριστον καὶ πλανώμενον, καὶ τοῦτο τὸ ἄτομόν ἐστιν ἐν
 ἀριθμῷ καὶ σεσημειωμένον πραγματικῶς· ὅσον μέντοι γε πρὸς ἡμᾶς, ἐστὶν
 ἀόριστον καὶ ἐστὶ τοῦτο, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται ἀόριστον ἢ πλανώμενον·
 καὶ ὅπου ἐλέγετο, ὅτι τὸ τις ἄνθρωπος κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων, λέγω 25
 ὅτι οὐ κατηγορεῖται: κατὰ πλειόνων καθ' ἑνα κοινὸν λόγον, καὶ περὶ
 τούτου σαφέστερον ἐν τοῖς ὕστερον ῥηθήσεται.

Πρὸς τὸν δεύτερον λέγω ὅτι οὗτος ὁ λόγος προχωρεῖ καλῶς, διότι
 καλῶς δείκνυσιν ὅπως ἢ ἐπίνοια τοῦ ἀτόμου κατηγορεῖται: κατὰ πλειόνων,
 καὶ τοῦτο παρωνύμῳ, δηλονότι κατὰ πλειόνων ἀντικειμένων εἰδῶν. 30

Πρὸς τὸν τρίτον ὁ Φιλόσοφος λέγει: ἀπὸ τῆς πρώτης οὐσίας μηδεμίαν
 κατηγορίαν γίνεσθαι: κατὰ τινος, ὡς τοῦ ἀνωτέρου δηλονότι κατὰ τοῦ
 ὑποκάτω· γίνεται μέντοι ἀπὸ τῆς πρώτης οὐσίας κατηγορία τις, ὡσπερ
 τοῦ αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦ, καὶ οὕτω νοεῖ ὁ Πορφύριος.

Ζητεῖται εἰ τὸ ἄτομον προστίθησιν τι πραγματικὸν τῷ εἶδει. 35

Πρὸς τοῦτο τὸ ζήτημα ἀνευ ἐπιχειρημάτων λέγω διὰ συντομίαν, ὅτι
 τὸ ἄτομον τῆς οὐσίας προστίθησιν τι πραγματικὸν τῷ εἶδει, διότι τὸ εἶδος
 καθ' αὐτὸ ἐν ἐστὶν ἀδιαίρετον, ὃ δηλονότι ἐντεῦθεν· εἰ γὰρ τὸ ἄτομον τῆς